

Aan
de gemeenteraad

Datum
Zaaknummer InProces BBV: 2021-0040597
Betreft Innoveren voor Duurzame Groei

Vergadering van
Portefeuillehouder: Maarten Burggraaf
Begrotingsprogramma Lerend en Ondernemend Dordrecht
Pijler Bestuur en Middelen
Kernteam/Opgave: Opgaven - Ondernemende Stad
Auteur: Arjen Langhorst
E-mail: a.langhorst@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Arjen Langhorst
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

kennis te nemen van de regionale innovatieagenda en bijbehorende regionale acties, mede ter beantwoording van de door de gemeenteraad aangenomen motie 200714/M1 Innoveren voor Duurzame Groei;

in te stemmen met de lokale vertaalslag van deze regionale agenda naar:

1. de uitwerking van de ruimtelijke gebiedspaspoorten voor onze werklocaties en de Agenda 2030 op het onderdeel Ruimte voor banen, voor het versterken van clustervorming en verbeteren van vestigingsvoorwaarden voor innovatieve bedrijven;
2. de campusontwikkeling Leerpark, waarbij de innovatie-uitdagingen van de industrie worden verbonden aan de onderwijs- en human capital agenda;
3. verbinding aan de stedelijke opgaven op het vlak van digitalisering en smart city.

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

Op 12 juli 2020 heeft uw raad tijdens de behandeling van de Kadernota 2021 de motie "Innoveren voor Duurzame Groei" aangenomen. In deze motie wordt het college opgeroepen om een integraal innovatie actieplan op te stellen waarin technische en sociaal maatschappelijke innovaties een rol krijgen en een bijdrage leveren aan de totstandkoming van de Next Economy, en daarbij in kaart te brengen welke verbetering aan vestigingsvoorwaarden dat vraagt en wat nodig is om clustervorming te stimuleren en welke rol dat vraagt van de gemeente.

De transitie naar een nieuwe economie (Next Economy) vraagt om een regionale aanpak, met sterke meervoudig lokale samenwerking in de Drechtsteden, waarin Dordrecht als centrumstad een trekkende rol vervult. Met de toekenning van de Regiodeal Drechtsteden – Gorinchem is vanuit het Rijk een extra financiële stimulans gekomen om de komende twee tot drie jaar samen met bedrijfsleven en onderwijs te bouwen aan een meer structurele agenda op het vlak van innovatie. Samen met al langer beschikbare instrumenten, zoals het Smart City fonds en het MKB Katalysatorfonds Drechtsteden, en de Duurzaamheidsfabriek wordt er gewerkt aan een robuust

innovatieprogramma voor de regio. Dit is vastgelegd in een regionale agenda die focus aanbrengt in het innovatiebeleid van de regio. We kiezen met de agenda voor inzet op sectoren en thema's waarvan wij denken dat die aansluiten bij het economisch DNA van de regio en waar we ook van verwachten dat het de toekomstige verdiensectoren zijn voor de regio.

In de bijlage treft u de contouren aan van de regionale agenda. Bij alle Drechtsteden gemeenten is de uitdaging weggelegd om de bouwstenen uit de agenda door te vertalen naar lokale acties en beleid en de faciliteiten toepasbaar naar de eigen lokale situatie en de middelen toegankelijk te maken voor de eigen bedrijven. Over deze aanpak willen wij u als raad graag informeren, hetzelfde geldt over hoe we dit vanuit de Ondernemende stad lokaal vertalen naar onze opgaven.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Regionale aanpak voor innovatiestimulering

Het is belangrijk op de schaal van de regio te werken aan innovatie. Uit diverse economische onderzoeken komt naar voren dat innovatiebeleid niet alleen op het niveau van de regio aangevlogen moet worden maar in toenemende mate ook gebiedsgericht is. Innovatie is namelijk geen proces dat zich voltrekt binnen de muren van een bedrijf, maar een extern proces tussen bedrijven onderling, onderwijs, waarbij een faciliterende en stimulerende overheid in lokale nabijheid. Cruciale factoren die voor innoveren noodzakelijk zijn betreft de beschikbaarheid van goed opgeleid personeel, een goede fysieke maar ook digitale infrastructuur, en een sterk netwerk van aan elkaar complementaire bedrijven. Zaken die lokaal en regionaal op orde moeten zijn om überhaupt innovatie bij bedrijven tot stand te brengen.

Het vestigingsklimaat bepaalt daarbij in belangrijke mate de aantrekkelijkheid van de locatiekeuze van mensen en bedrijven en daarmee ook het economisch presteren. Dit benadrukt dan ook voor de regio Drechtsteden het belang van het beschikken over een gedeelde agenda op het vlak van innovatie. Zeker in deze tijd waarbij voor een groot deel van onze bedrijven in de maakindustrie onzekerheden bestaan over de korte en middellange termijn gevolgen van de coronacrisis op de vraagontwikkeling en het investeringsvermogen, is het samen optrekken en het hebben van een gedeelde lange termijn agenda op innovatie belangrijker dan ooit tevoren. In de Drechtsteden kan op dit gebied nog veel winst behaald worden door meer in te zetten op onderlinge samenwerking, zodat een sterk ecosysteem ontstaat waarin innovatie optimaal gefaciliteerd wordt. Daarom wordt in de agenda een aanpak voorgesteld die zowel inzet op het stimuleren van samenwerking voor productontwikkeling, fysieke ontmoeting en vestiging, gepaste financiering en profilering van de innovatieve regio.

Samenhang met de corona crisis- en herstelaanpak

De coronacrisis heeft grote impact op lokale ondernemers in Dordrecht en de regio. Buiten de "lockdownsectoren" (detailhandel, horeca en de persoonlijke dienstverlening) die op dit moment hard geraakt worden, bestaat er ook bij andere bedrijven en sectoren veel onzekerheid over de toekomst. De bedrijven in maak- en toeleveringsindustrie hebben veelal te maken met lange orders, waardoor de verwachtingen is dat pas over één à twee jaar de effecten van de crisisgoed zichtbaar worden. Veel bedrijven zetten zich dan ook nu al schrap, leggen reserves aan en investeren minder. Een recent landelijk beeld is dan ook dat bedrijven – met name in het mkb – op dit moment alleen al een kwart minder investeren in innovatie dan voor de corona crisis het geval was. Ook is de ervaring in de Drechtsteden dat de industrie na een dergelijke crisis minder terugveert, wat de vitaliteit en robuustheid verkleint. Extra aandacht in de crisis- en herstelaanpak voor innovatie in deze economie is daarom nodig.

Het herstel na de crisis biedt een kans voor bedrijven om te moderniseren en daarmee mee te gaan in de transitie naar een nieuwe economie, vooral op het gebied van verduurzaming en digitalisering. Nu het voor bedrijven moeilijker is om hier op korte termijn zelf in te investeren ligt er een rol voor overheden om hierin te ondersteunen en ervoor te zorgen dat er niet alleen economische waarde, maar ook maatschappelijke waarde wordt gecreëerd door een schonere, gezondere en veiligere leefomgeving.

Veel bedrijven moeten, al dan niet noodgedwongen, op zoek naar nieuwe verdienmodellen, die in een nieuw economie ook meerwaarde leven voor de hele samenleving. Innovatie is daarbij vaak het sleutelbegrip. Innoveren kost echter tijd en geld. We zien in de praktijk dat bedrijven wel

willen, maar zeker voor de kleinere bedrijven is het afweging tussen de operationele zaken, het hoofd boven water houden, en investeren in de lange termijn toekomst. Immers, nieuwe producten en dus verdienpotentieel, efficiency en kostenbesparingen dienen zich vaak pas over een langere termijn aan en kosten op de korte termijn dus geld.

Deze ontwikkelingen tezamen maakt dat we regio juist bedrijven juist nu moeten ondersteunen met een agenda en gezamenlijke investeringen in innovatie en te kijken hoe we de drempel om te investeren kunnen verlagen. De instrumenten in de innovatieagenda moeten daarvoor de weg vrijmaken. Daarbij moeten de Regiodeal middelen ook echt worden gezien als hefboom geld, waarbij uiteindelijk ook vanuit andere programma's (bijvoorbeeld Europese structuur- en hertelfondsen) extra geld beschikbaar moet komen om ook op de middellange en lange termijn te kunnen blijven investeren in innovatie bij ons regionaal bedrijfsleven.

Lokale doorvertaling van de regionale innovatieagenda

Als we kijken naar de regionale agenda en inzet dan zien we op de korte termijn drie concrete opgaven waar lokaal invulling aan gegeven moet worden:

Uitwerking van gebiedspaspoorten gekoppeld aan de Agenda2030

Een groot deel van de Dordtse bedrijventerreinen wordt gekenmerkt door veelal kleinere bedrijven met verhoudingsgewijs beperkte werkgelegenheid. Bovendien is op plekken sprake van een bovengemiddeld hoge en structurele leegstand. Vanuit de Agenda voor de stad willen we actief aan de slag gaan met de aanpak van deze locaties. Om de opgaven en kansen per bedrijventerreinen goed in beeld te krijgen, werken we zogenaamde gebiedspaspoorten uit. In deze gebiedspaspoorten werken we de ontwikkelperspectieven per locatie uit (uitbreiding, verplaatsing, locatiewensen, etc.). In die aanpak kijken we ook naar waar zich kansen aandienen voor clustervorming tussen bedrijven en innovatiesamenwerking en willen we sturen op vestiging van bedrijven die juist daarin toegevoegde waarde opleveren voor de stad. Waar complementaire bedrijven in elkaars nabijheid zitten kan kennis worden gedeeld die anders verloren gaat. Daarvoor moeten onderscheidende vestigingsmilieus worden gecreëerd die aantrekkelijk zijn voor nieuwe innovatieve bedrijven (startups en scale-ups) die de kansen krijgen om te experimenteren. We verbinden daarmee de regionale innovatieagenda met onze bedrijventerreinenaanpak.

Campusontwikkeling Leerpark

Veel van de huidige regionale programma's op het vlak van innovatie komen op dit moment samen in de Duurzaamheidsfabriek. De oprichting van de Duurzaamheidsfabriek, zo'n 10 jaar terug, heeft dan ook gezorgd voor impuls op het snijvlak van innoveren en leren, en daarmee een impuls op de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs in de regio. Het belang van een faciliteit als de Duurzaamheidsfabriek wordt inmiddels ook regionaal breed onderkend.

Komende jaren wordt het Leerpark verder doorontwikkeld langs de lijnen zoals die eerder in de startnotitie campusontwikkeling Leerpark door uw gemeenteraad in 2018 zijn vastgesteld. De beoogde ontwikkeling van de Maakfabriek tegenover de Duurzaamheidsfabriek moet in de toekomst extra ruimte bieden voor zowel start ups/ scale ups en productie in de sfeer van smart industry. Uiteindelijk moet de Maakfabriek een springplank worden voor doorstroom van bedrijven met uiteindelijk vestiging en hoogwaardige productie op onze werklocaties. Wij zullen uw gemeenteraad nog voor de zomer van dit jaar nader informeren over de huidige stand van zaken en de stappen die we willen maken in de doorontwikkeling.

Digitalisering en smart city

De huidige crisis laat zien dat de transitie naar een meer digitale samenleving onafwendbaar is en een drijvende kracht is voor duurzame groei. Zowel aan de kant van de digitale economie als digitalisering van de samenleving zijn in de regio en in Dordrecht al veel initiatieven genomen en liggen er nog veel meer kansen. Dordrecht is koploper als het gaat om toepassingen die de leefbaarheid in de stad kunnen vergroten, omdat vanuit het innovatiefonds Smart City eerder verschillende nieuwe producten zijn ontwikkeld zoals de waste shark en het meten van de luchtkwaliteit. Daar kan nu op voortgebouwd worden. Tegelijkertijd liggen er ook kansen op andere gemeentelijke beleidsterreinen en verdere dienstverlening aan inwoners. Hierbij is het ook belangrijk dat de gemeentelijke organisatie daarin meebeweegt. Momenteel wordt gewerkt aan een programma om binnen de gemeente Dordrecht te werken aan deze smart society.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

De drijfveer om te innoveren moet uiteraard vooral vanuit de bedrijven zelf komen. De overheid kan daarin een belangrijke rol spelen door partijen te verbinden, programma's te ondersteunen en administratieve last weg te nemen en daarmee de drempel te verlagen, maar uiteindelijk moeten ondernemers het zelf doen. Dat betekent dat de middeleninzet die er worden gepleegd vaak een veelvoud van investeringen vanuit de bedrijven zelf met zich mee moeten brengen.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

De innovatie agenda bouwt voort op de langdurige samenwerking met bedrijven en onderwijspartijen uit de regio, zowel via directe contacten en betrokkenheid bij bestaande activiteiten als het MKB-katalysatorfonds en de Duurzaamheidsfabriek als via de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid binnen de Economic Development Board en de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem.

Hoe wordt dit betaald?

De activiteiten in de regionale innovatieagenda zijn gebaseerd op bestaande budgetten in de Groeiagenda Drechtsteden 2030, de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem en de innovatiefondsen in de regio (MKB-katalysatorfonds) en het Smart City fonds.

Het voortzetten van de regionale budgetten voor innovatie is onderdeel van een bredere regionale discussie over voortzetting van de begroting van de Groeiagenda Drechtsteden 2030 na 2022. Met deze innovatieagenda erkent de raad dat innovatie een belangrijke pijler in het regionale economische beleid is, die ook voor langere termijn voldoende gefinancierd moet worden om daadwerkelijk tot de gewenste maatschappelijke effecten te leiden.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Na het raadsbesluit zullen de voorgestelde acties in de regionale agenda en de lokale vertaalslag worden uitgevoerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van inzake Innoveren voor Duurzame Groei;

gelet op artikel 36 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en commissies gemeente Dordrecht;

overwegende dat:

- innovatie een belangrijk instrument is voor bedrijven om na de Covid19-crisis concurrentiekracht en toekomstbestendigheid te vergroten;

b e s l u i t :

kennis te nemen van de regionale innovatieagenda en bijbehorende regionale acties, mede ter beantwoording van de door de gemeenteraad aangenomen motie 200714/M1 Innoveren voor Duurzame Groei;

in te stemmen met de lokale vertaalslag van deze regionale agenda naar:

1. de uitwerking van de ruimtelijke gebiedspaspoorten voor onze werklocaties en de Agenda 2030 op het onderdeel Ruimte voor banen, voor het versterken van clustervorming en verbeteren van vestigingsvoorwaarden voor innovatieve bedrijven;
2. de campusontwikkeling Leerpark, waarbij de innovatie-uitdagingen van de industrie worden verbonden aan de onderwijs- en human capital agenda;
3. verbinding aan de stedelijke opgaven op het vlak van digitalisering en smart city.

Aldus besloten in de vergadering van